

ЗАПОРУКА УСПІШНОГО НАВЧАННЯ ХІМІЇ ЧЕРЕЗ ІНСТРУМЕНТАРІЇ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Ямборак Р. С. – к.геогр.н., доцент, доцент кафедри хімії, Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

В умовах реформування освіти в Україні, зокрема впровадження концепції Нової української школи (НУШ), яка передбачає перехід до компетентнісного підходу в навчанні, дослідження ефективних методів формувального оцінювання набуває особливої актуальності. Метою дослідження є розроблення й апробація модельного інструментарію формувального оцінювання в навчанні хімії, що сприятиме підвищенню якості освітнього процесу й розвитку ключових компетентностей учнів. Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, порівняльний аналіз формувального й підсумкового оцінювання, педагогічний експеримент, анкетування учнів і вчителів, а також статистичний аналіз отриманих даних. Результати дослідження свідчать про ефективність формувального оцінювання, яке зорієнтоване на процес навчання, а не лише на кінцевий результат. Розроблено модельний інструментарій формувального оцінювання, що включає таке: чек-листи для лабораторних робіт, які дають учням змогу самостійно контролювати правильність виконання дослідів та аналізувати власні дії; рефлексивні сторінки в робочих зошитах, що спонукають учнів до самоаналізу, усвідомлення власних помилок і знаходження шляхів їх виправлення; інформаційні листи досягнень учнів, які забезпечують зворотний зв'язок із батьками й дають їм змогу активно долучатися до навчального процесу; систему двоетапного оцінювання здобутих знань, що дає змогу учням покращити свої результати після корекції помилок і додаткової роботи над матеріалом. Апробація запропонованих підходів у закладах середньої освіти підтвердила позитивний вплив модельного інструментарію на успішність учнів з хімії. Висновки дослідження вказують на те, що впровадження розробленої моделі формувального оцінювання сприяє покращенню мотивації учнів до навчання й розвитку критичного мислення. Таким чином, ця модель може бути ефективно використана в сучасній освітній системі України.

Ключові слова: формувальне оцінювання, навчання хімії, модельний інструментарій, зворотний зв'язок, Нова українська школа, компетентнісне навчання.

Метадані статті

Параметр	Значення
Назва	Запорука успішного навчання хімії через інструментарії формувального оцінювання
Автор	Ямборак Раїса Семенівна
Журнал	Збірник наукових праць «Педагогічні науки»
Номер випуску	109
Видавництво	Одеса: Видавничий дім “Гельветика”
ISSN	ISSN (PRINT) 2413-1865 ISSN (ONLINE) 2663-2772 DOI 10.32999/KSU2413-1865
Мова	Українська
Сторінки	114-120
Анотація	У статті розглянуто проблему впровадження формувального оцінювання в навчанні хімії в умовах реалізації Концепції Нової української школи. Мета дослідження — розробити й апробувати модельний інструментарій формувального оцінювання, спрямований на підвищення якості освітнього процесу та розвиток ключових компетентностей учнів. Використано методи аналізу науково-методичної літератури, порівняльного аналізу, педагогічного експерименту, анкетування й статистичного опрацювання результатів. Запропоновано інструменти формувального оцінювання: чек-листи для лабораторних робіт, рефлексивні сторінки, інформаційні листи досягнень та систему двоетапного оцінювання. Апробація в закладах освіти підтвердила підвищення успішності й мотивації учнів, а також розвиток критичного мислення. Розроблена модель може бути ефективно інтегрована в сучасну українську освітню практику.
Ключові слова	Формувальне оцінювання, навчання хімії, модельний інструментарій, зворотний зв'язок, Нова українська школа, компетентнісне навчання.
DOI	Ямборак, Р. С. (2025). Запорука успішного навчання хімії через інструментарії формувального оцінювання. Збірник наукових праць «Педагогічні науки», (109), 114-120. DOI: https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2025-109-15

Бібліографічний опис використаних джерел

1. **Assessment and classroom learning**
Black P., Wiliam D. Assessment and classroom learning. Assessment in Education: Principles, Policy & Practice. – 1998. – Vol. 5, № 1. – P. 7–74.
2. **How to give effective feedback to your students**
Brookhart S.M. How to give effective feedback to your students. – Alexandria, ASCD, 2017. – 121 p.
3. **Using student data to improve teaching and learning**
Chappuis J., Chappuis S., Stiggins R. Using student data to improve teaching and learning. Educational Leadership. – 2009. – Vol. 66, № 5. – P. 43–48.
4. **Формувальне оцінювання якості освіти в Україні: роль та перспективи розвитку**
Гребенюк Р.М. Формувальне оцінювання якості освіти в Україні: роль та перспективи розвитку. Педагогіка і психологія. – 2021. – № 45 (3). – С. 122–135.
5. **Про освіту : Закон України**
Про освіту : Закон України : електронний ресурс. – 2023. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 12.12.2024).
6. **The power of feedback**
Hattie J., Timperley H. The power of feedback. Review of Educational Research. – 2007. – Vol. 77, № 1. – P. 81–112.
7. **Формувальне оцінювання як засіб підвищення ефективності навчального процесу**
Іванова Т.В. Формувальне оцінювання як засіб підвищення ефективності навчального процесу. Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2017. – № 1 (45). – С. 12–24.
8. **Вплив формувального оцінювання на розвиток когнітивних та метакогнітивних навичок учнів у контексті освітніх реформ в Україні**
Іванова Т.П. Вплив формувального оцінювання на розвиток когнітивних та метакогнітивних навичок учнів у контексті освітніх реформ в Україні. Педагогічні науки. – 2020. – № 50 (4). – С. 78–92.
9. **Методи оцінювання в освітньому процесі: від традицій до інновацій**
Левченко В.В. Методи оцінювання в освітньому процесі: від традицій до інновацій. Науковий вісник Університету. – 2019. – № 3 (34). – С. 56–68.

10.Формувальне оцінювання як інструмент розвитку критичного мислення учнів

Шевченко Т.В. Формувальне оцінювання як інструмент розвитку критичного мислення учнів. Освітні стратегії. – 2020. – № 12 (2). – С. 45–58.

11.Focus on formative feedback

Shute V.J. Focus on formative feedback. Review of Educational Research. – 2008. – Vol. 78, № 1. – P. 153–189.

12.On Education : Law of Ukraine

On Education : Law of Ukraine : електронний ресурс / Verkhovna Rada of Ukraine. – 2023. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 12.12.2024).